

Nota van toelichting bij de Landelijke initiële meldings- en alarmeringsregeling

1. Inleiding

Doel en betekenis MAR

Het is zaak dat de centralist bij een spoedeisende melding zo spoedig mogelijk de brandweer alarmeert. Het is hierbij van belang dat wat er in eerste instantie gealarmeerd wordt, grofweg aansluit bij de hulpvraag. Daarom bevat de meldings- en alarmeringsregeling (MAR) een beschrijving van de handelwijze van de centralist bij het eerste contact met de melder. Om te kunnen alarmeren is allereerst het adres van het incident nodig. (De ervaring leert overigens dat het nogal wat tijd kan kosten voordat dit duidelijk is op de meldkamer; het achterhalen van de incidentlocatie is veelal bepalend voor de alarmeringstijd). Daarbij is het zeer wenselijk dat de centralist een globaal beeld heeft wat voor type incident het betreft.

Na het invoeren van een melding in het meldkamersysteem (GMS) genereert GMS de passende eerste inzetbehoefte¹ in termen van aantallen en soorten eenheden, functionarissen en instanties. Om het genereren van een inzetbehoefte mogelijk te maken, is GMS vooraf gevuld met de inzetbehoeften per meldingsclassificatie/karakteristiek. Dit ondersteunt een snelle (geautomatiseerde) alarmering en verkleint de kans op alarmeringen die niet goed aansluiten op de hulpbehoefte.

De inzetbehoeften per meldingsclassificatie/karakteristiek vormen een belangrijk onderdeel van de MAR. De landelijke initiële MAR bevat daarmee de initiële inzetbehoefte in het geval dat de centralist op basis van het beoordelen van een melding tot de conclusie komt dat brandweerinzet nodig is.

Daarnaast kan de initiële inzet in GMS automatisch worden aangevuld met extra of specialistische eenheden via

- locatieverzamelingen die nodig zijn om extra / gebied gebonden risico af te dekken bij bepaalde incidenttypen
- risicofactoren die nodig zijn om extra risico af te dekken
- objecttypen of individuele objecten die extra risico's hebben

Meer informatie hierover is te vinden in het document 'Standaardisatie inzetvoorstellen' (1 november 2013), waarin ook het 16-knoppenmodel wordt toegelicht.

Altijd blijft gelden dat de centralist op basis van vakmanschap het door GMS gegenereerde (standaard) inzetvoorstel kan aanpassen – de argumentatie kan achteraf worden gegeven. De landelijke initiële MAR moet gezien worden als kader/leidraad in de operationele voorbereiding.

Noodzaak van landelijke harmonisering

De landelijke initiële MAR moet als een *kader* worden gezien. Er zijn diverse redenen die pleiten voor een landelijke MAR:

- Momenteel is in veel meldkamers per mogelijke situatie een eigen specifieke inzetbehoefte vastgelegd waardoor een uitgebreide MAR is ontstaan die de vulling van GMS onoverzichtelijk maakt en de beheerlast op de meldkamers verhoogt. Via het beperken van inzetbehoeften bij het vooraf in GMS vastleggen voor allerlei mogelijke situaties, wordt voorkomen dat het GMS vol wordt gezet met inzetbehoeften en wordt het beheer van GMS vereenvoudigd.

¹ Een inzetbehoefte is in termen van GMS niet gelijk aan een 'inzetvoorstel'. Een inzetvoorstel is een vertaling van de inzetbehoefte naar minimaal voertuignummer(s), ploeg(en) of personen en eventueel functionarissen, instantie(s) en materieel. Uit het inzetvoorstel volgt weer een alarmeringsvoorstel dat bestaat uit de P2000-codes. Binnen OV en IB wordt ook wel de term 'uitrukvoorstel' gehanteerd. Daarmee duidt men veelal op de inzetbehoefte. Voor alle helderheid is het raadzaam om de definities vanuit het GMS aan te houden.

- Met een landelijk uniforme MAR wordt ingespeeld op het uitvoeren van het ICT-beheer van meldkamers door de politie vanaf 2020.
- Het naast elkaar bestaan van meerdere MARren van diverse regio's in een samengevoegde meldkamer en "één landelijk (gekoppeld) GMS" is moeilijk te beheren, voor de centralist verwarrend en voor de regio's niet meer te overzien. Bij het samenvoegen van meldkamers is het alleen al om die reden nodig dat regio's/meldkamers eenzelfde MAR hanteren.
- Een landelijk geharmoniseerde MAR helpt ook bij het opschonen en weer grip krijgen op de 'eigen' MAR. Het beeld is namelijk dat regio's slecht/weinig beheer plegen op hun MAR en dat veel regio's nauwelijks inzicht hebben in de eigen MAR (met een groot risico op foute inzetvoorstellen).
- Een beperkte MAR is beter te combineren met 'vraag gestuurd alarmeren' wat het veld ruimte biedt om (ad hoc) een belangrijke rol spelen bij de toetsing van de gealarmeerde slagkracht waardoor mede ruimte voor (regionaal) maatwerk ontstaat.

Risico-opslag

Het in de inzetbehoeftematrix bij een meldingsclassificatie vermelde voertuigtype moet niet als enige optie worden opgevat dat (specialistische) varianten uitsluit. Een verzwarende van de initiële inzetbehoefte ('risico-opslag') ten opzichte van de initiële inzetmatrix is van toepassing op de volgende gevallen:

- a. via locatieverzamelingen² die een regio binnen het eigen grondgebied heeft aangewezen (volgens de inzetbehoefte die de MAR vermeldt voor het betreffende type risicogebied) (een vorm van landelijk gestandaardiseerd maatwerk)
- b. in het geval van bepaalde (risico)objecttypen
- c. in het geval van individuele (risico)objecten (regionaal maatwerk)

'Zwaarder inzetten' kan inhouden een gespecialiseerde vorm van een (gestandaardiseerde) eenheid inzetten, zoals een TST-NB (bij natuurbranden) of een TS-IB (bij industriebranden) in plaats van een "gewone" TS. Bijvoorbeeld in de Rotterdamse havengebieden wordt in plaats van een TS-6 standaard een TS-IB ingezet. In zo'n geval is het wellicht makkelijker om gebruik te maken van een locatieverzameling (risicogebied) of koppeling van de gespecialiseerde TS aan een groep objecten van hetzelfde type.

Ad a: locatieverzamelingen

Er worden landelijke typen locatieverzamelingen onderscheiden die als keuzeoptie vast in GMS komen te staan met een bepaalde inzetbehoefte (als onderdeel van de MAR).

Er zijn twee typen locatieverzamelingen:

- *algemene* locatieverzamelingen die relevant kunnen zijn voor elke regio
- *specifieke* locatieverzamelingen die gelden voor een bepaald geografisch (natuurlijk) gebied, bijvoorbeeld 'Waddeneiland', 'Waddenzee', 'Noordzee', de Biesbosch, de Veluwe, alsook evenementen.

Het is duidelijk dat het géén zin heeft om voor specifieke locatieverzamelingen standaard initiële inzetbehoefte te ontwikkelen, omdat specifieke locatieverzamelingen vaak aan één regio of enkele aan elkaar grenzende regio's gebonden zijn. Het wordt overgelaten aan de betreffende regio('s) om hiervoor de initiële inzetbehoefte te bepalen. Als specifieke locatieverzamelingen meerdere regio's beslaan is het wenselijk dat de betreffende regio's gezamenlijk afspraken maken om te komen tot een uniforme naamgeving en tot initiële inzetbehoefte van brandweereenheden inclusief de eventuele inzet van landelijk opererende (gelieerde) hulporganisaties.

Het is dus niet de bedoeling dat regio's voor hetzelfde doel daarnaast eigen, regionale typen locatieverzamelingen definiëren en aan GMS toevoegen (mocht een regio niet genoeg hebben aan de landelijke standaard voor risicogebieden, dan kan bezien worden of de standaard moet worden

² Locatieverzamelingen heetten tot voor kort (risico)gebieden in GMS.

uitgebreid). Een aantal locatieverzamelingen is reeds voorzien van een standaard inzetbehoefte. Voor andere locatieverzamelingen was dat niet mogelijk wegens specifieke omstandigheden, gekoppelde regionale rampbestrijdingsplannen, het bestaan van afwijkende voertuigsoorten (bijvoorbeeld op gebied van natuurbrandbestrijding) of de inzet van externe organisaties of instanties. Regio's kunnen in principe elke landelijke soort locatieverzameling ook gebruiken met een eigen specifieke, regionale inzetbehoefte. Uiteraard moet er een goede reden zijn om af te wijken van een reeds in de standaard gedefinieerde inzetbehoefte.

Er is voor gekozen om waar mogelijk in de naamgeving van de standaard locatieverzamelingen de inzetbehoefte op te nemen: de naam van de standaard locatieverzameling bestaat dan uit het risico- of gebiedskenmerk én vervolgens de hieraan gekoppelde totale initiële inzetbehoefte. Bijvoorbeeld 'Binnenstad - 2 TS, 1 RV'. Op deze wijze wordt de centralist ondersteund in het meedenken. Deze optie betekent des te meer dat regio's zich dienen te houden aan de in de naam vermelde inzetbehoefte. Altijd blijft gelden dat de centralist op grond van vakmanschap de inzetbehoefte kan aanpassen.

Ad b en c: objecten

Zwaarder inzetten op specifieke, individuele objecten biedt een regio de mogelijkheid om in te spelen op actuele omstandigheden of specifiek lokaal beleid. Daarnaast zijn er een aantal objectsoorten met een woonfunctie waarvoor (naast inzet van een TS) standaard extra initiële inzet van een RV geldt bij de meldingsclassificatie brand. Dit is gerechtvaardigd, omdat de helft van doden bij brand in dit type objecten valt.

Stel dat een regio gewoon is om bij 'brand gebouw' de inzetbehoefte 1 TS-6 en (als surplus) 1 RV toe te passen, omdat bij melding vaak niet (met zekerheid) bekend is wat voor soort gebouw het betreft en het redvoertuig nodig kan zijn bij hoogbouw, portiekwoningen en dergelijke. De uiteindelijke oplossing ligt in het koppelen van een redvoertuig aan bepaalde objecttypen in GMS, zodra de kernregistratie objecten (zie ook verderop) is ingevoerd op de meldkamers. Tot die tijd kan regio als tijdelijke noodoplossing de standaard inzetbehoefte uit de landelijke initiële MAR van 1 TS-6 verhogen met 1 RV, mits dat niet leidt tot een (veel) grotere beheerlast van GMS en andere regio's er geen last van hebben (dus niet vanzelfsprekend bij eerstelijns dekking door een buurregio (in het kader van operationele grenzen) het redvoertuig verwachten van de buurregio). Een andere oplossing is het tijdelijk toepassen van een specifiek risicogebied (dat bestaat uit het grondgebied waar de regio zelf de eerste uitruk verzorgt).

Uitruk op maat en SI

Er is bewust gekozen om geen SI op te nemen in de voorgestelde initiële inzetmatrix. Regio's die beschikken over een SI, kunnen de initiële inzetmatrix van de MAR hiermee zelf uitbreiden.

Hieraan liggen de volgende overwegingen ten grondslag:

- a. Voor de SI bestaat landelijk geen standaard voertuig (de TS-2 is een mogelijke vorm van een SI) met standaard slagkracht. Dat maakt het onmogelijk om de SI op te nemen in de landelijke initiële inzetmatrix.
- b. Een SI is, zoals de naam zegt, een voertuig dat is bedoeld om *snel* een eerste (interveniërende) 'klap' uit te delen. Bijna altijd wordt er gelijktijdig nog een TS gealarmeerd, zodat er ter plaatse enige tijd later sprake is van een TS-4 of TS-6. Omdat het niet raadzaam is om branden alléén met een SI te bestrijden, staat er in de inzetmatrix TS-4 (voor regio's die doen aan uitruk op maat) of TS-6 als inzetbehoefte. Een TS-6 kan bijvoorbeeld zijn samengesteld uit een SI en een TS-4. Dat de SI in de matrix niet voorkomt, betekent dus niet dat een SI niet ingezet kan worden.
- c. Het is denkbaar dat op een enkele plaats een SI ook zelfstandig wordt ingezet voor bepaalde niet spoedeisende incidenten (dat wil zeggen incidenten zonder prioriteit), maar daarvoor is de SI in principe niet bedoeld. Voor de (meestal) niet spoedeisende incidenttypen is de slagkracht in de inzetmatrix bewust niet ingevuld om ruimte te laten voor ad hoc besluiten door de centralist in overleg met de 'regionale overleg functionaris brandweer' (zie ook verderop). Een SI is daarmee ook zelfstandig inzetbaar, mocht een regio dat wensen.

- d. Er zijn maar weinig regio's met een SI en ook beschikken die regio's over één of enkele SI's met een beperkt inzetgebied. Vaak betreft de inzet van de SI ook een pilot of experiment en ziet soms men later weer af van het hebben van een SI.

2. Verantwoording

De inzetmatrix is tot stand gekomen op basis van

- het uitgangspunt 'terug naar de bedoeling', waarbij het aantal verschillende inzetbehoeften dat vastligt in GMS beperkt is
- het 16 knoppenmodel
- inzetbehoeften die enkele veiligheidsregio's in dat kader hanteren

Ad a: 'Terug naar de bedoeling' duidt aan dat er in elk geval bij Incidentbestrijding een behoefte is aan meer eenvoud, overzicht en voorspelbaarheid van de inzetbehoeften. Vanuit het veld is de beleving dat de informatie die is ingevoerd in de systemen op de meldkamer (GMS), nodeloos gedetailleerd en te ver uitgewerkt is. Er wordt daarbij op gewezen dat dat voor grofweg 80 % van de incidenten de inzet van 1 TS volstaat. In een aantal regio's/meldkamers is het effect zelfs dat de ver doorgevoerde complexiteit kan leiden tot onjuiste/onbegrijpelijke inzetvoorstellen, waarmee het doel voorbij wordt geschoten. Streven is dat de mogelijke standaard inzetbehoeften zo beknopt zijn dat ze te onthouden zijn en het GMS (relatief) eenvoudig is te beheren en actueel te houden.

Ad b: 16-knoppenmodel:

Het knoppenmodel uit 2013 is onderdeel van het door de RBC vastgestelde document 'Standaardisatie inzetvoorstellen'. Het 16-knoppenmodel is niet letterlijk in te voeren – het is immers een model. Het model betekent bijvoorbeeld niet dat het aantal mogelijke inzetbehoeften tot slechts 16 variaties kan worden teruggebracht. Bijvoorbeeld bij niet maatgevende incidenten kunnen er diverse variaties van eenheden achter één knop zitten (in elk geval SI, TS-4 en TS-6). Ook kan een knop diverse variaties van inzetbehoeften bevatten doordat er, afhankelijk van het incidenttype (de omstandigheden), naast tankautospuut(en) behoefte is aan bepaalde (ondersteunende) eenheden (zoals een redvoertuig) en/of functionarissen.

Een groot deel van de standaard inzetbehoeften van het knoppenmodel kan worden toegepast in combinatie met specifieke risicogebieden (dus locatieverzamelingen) of risico-objecten. Het knoppenmodel maakt de werkelijkheid niet eenvoudiger, maar probeert de werkelijkheid op vereenvoudigde – en begrijpelijke – wijze (modelmatig) weer te geven. In die zin is het knoppenmodel deels een model van een landelijke inzetmatrix en deels een modelmatige visie die nog nader uitgewerkt moet worden. Feitelijk heeft die uitwerking plaatsgevonden bij het ontwikkelen van de landelijke initiële MAR.

Bij het opstellen van de inzetmatrix is gekeken naar de bruikbaarheid van landelijke leidraden. Veelal zijn die leidraden opgesteld vanuit een gedachte dat een uitgebreide inzetmatrix met gespecificeerde inzetbehoeften wenselijk is. Deze gedachte strookt niet met het uitgangspunt 'terug naar de bedoeling'³. Er is naast het document 'Standaardisatie inzetvoorstellen' géén andere documentatie bruikbaar bevonden bij het opstellen van de inzetmatrix/inzetbehoeften.

³ Zo bevat de Leidraad Repressieve Basisbrandweezorg (31 januari 2007) in bijlage 4 in inzetbehoeften voor in totaal 74 incidenttypes die vallen in de groepen brand (onderverdeeld in woon- of verblijfsgebouwen, transport, industrie en natuurgebied), technische hulpverlening, OGS en waterongevallen. Het is veelzeggend dat veel regio's de initiële inzetbehoeften van deze leidraad niet toepassen, maar er de voorkeur aan geven om zo nodig via een nader bericht ter plaatse op te schalen.

Nota bene: Regio's kunnen wél op objectniveau een zwaardere inzetbehoefte laten vastleggen (zoals verderop aangegeven) als zij bij voorbaat bepalen dat dit om wat voor reden dan ook wenselijk is. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van informatie vanuit Risicobeheersing.

3. Invloed van prioriteit melding

Als een incident spoedeisend is, is de aanname van de (eerste) melding er op gericht om zo snel mogelijk een eerste alarmering te verrichten. Daarom is de centralist allereerst gericht op het vaststellen van het spoedgehalte van het incident. Het blijkt nog al eens lastig om de locatie van het incident (incidentadres) aan de weet te komen. Om die reden is een alarmeringstijd van 30 seconden vaak niet haalbaar. Het is vaak minder moeilijk om aan de weet te komen wat er aan de hand is. De melding in GMS invoeren omzetten in een alarmering gebeurt gelijktijdig met het gesprek met de melder. Het invoeren en het verkrijgen van een inzetvoorstel is (op die wijze) geen tijd beperkende factor.

De regels omtrent prioriteiten liggen vast in de Brancherichtlijn Optische en Geluidssignalen Brandweer (2016). De prioriteiten zijn gericht op vrijstelling van bepaalde verkeersregels en het mogen voeren van optische en geluidssignalen. Prioriteit 1 (noodzaak om zo snel mogelijk ter plaatse te gaan vanwege een dringende taak) en prioriteit 2 (noodzaak om snel ter plaatse te gaan, maar zonder dringende taak) zijn beide spoedeisende meldingen. Een 'dringende taak' (prio 1) betekent brand(gevaar), (water)ongevallen of incidenten met gevaarlijke stoffen waarbij er redelijkerwijs kan worden verwacht of de kans aanwezig is dat een mens acuut gevaar loopt, door uitbreiding acuut gevaar voor de omgeving ontstaat of er aanzienlijke maatschappelijke of milieuschade ontstaat. Prioriteit 2 geldt voor meldingen die spoedig brandweerinzet vragen maar waarbij er niet direct sprake is van een 'dringende taak', zoals het redden van dieren.

Daarnaast kan brandweerinzet ter plaatse ook nodig zijn zonder enige prioriteit. Meestal betreft het meldingen die volgens ons voorstel afgehandeld worden door het alarmeren van een 'overlegfunctionaris brandweer' die vervolgens bepaalt welke brandweerinzet nodig is. Deze soorten incidenten vallen in de initiële inzetmatrix onder 'overige incidenten'.

Als er een landelijke standaard is voor basisprioriteit per meldingsclassificatie of karakteristieke waarde, zal duidelijk zijn welke typen meldingen geen prioriteit hebben. Deze basisprioriteit kan te allen tijde gewijzigd worden door de centralist of door de bevelvoerder, indien zij vanuit hun vakbekwaamheid daartoe aanleiding zien.

In beginsel is de inzetbehoefte niet afhankelijk van de prioriteit van het incident. Er is geen reden te bedenken waarom zo 'snel mogelijk ter plaatse gaan' om een andere benodigde *slagkracht* zou vragen dan 'snel ter plaatse gaan'. De taak blijft immers gelijk en er moet nog steeds snel gehandeld worden⁴. Zoals vermeld kan de prioriteit ook worden aangepast tijdens de behandeling van het incident. Het zou verwarrend zijn als dit zou leiden tot een andere inzetbehoefte.

4. Intake en bevoegdheid centralist

⁴ Korpsen met vrijwilligers dienen te beseffen dat het voor de hoeveelheid gealarmeerde personen (ploegen) wel kan uitmaken of het incident de status van prio 1 of van prio 2 heeft. Door het alarmeren van meer personen kan veelal eerder worden uitgerukt.

Beslisruimte veronderstelt een 'vakbekwame' centralist

Het uitgangspunt is dat er sprake is van vakbekwame centralisten die zelfstandig een aantal besluiten kunnen nemen, zoals

- het afwegen van de vraag of zo spoedig mogelijk alarmeren geboden is óf dat er eerst nog meer informatie over het incident ingewonnen kan/moet worden
- het (met gezond verstand) toetsen van de door GMS gegenereerde inzetbehoefte
- het afwegen of deze inzetbehoefte (en prioriteit) aangepast moet worden.

Bij het afwegen van de vraag óf brandweerinzet nodig is (bij niet spoedeisende incidenten) kan een centralist ook besluiten te overleggen met een regionale functionaris ('overlegfunctionaris brandweer').

De MAR als kader voor operationele voorbereiding biedt aldus ruimte aan de centralist om een aantal besluiten te mogen nemen – zonder dat de centralist 'alle vrijheid' heeft. Een vakbekwame centralist is een randvoorwaarde om de alarmering met deze initiële MAR succesvol te laten zijn.

Bevoegdheid centralist

Het is altijd mogelijk voor de centralist om de inzetbehoefte tijdens de behandeling van een melding te verminderen of verzwaren. Een centralist is bevoegd om zelfstandig te besluiten tot het (initieel) alarmeren voor een 'zeer groot' incident met inzet van maximaal vier tankautospuiten c.q. één peloton.

De bevoegdheid om de door GMS gegenereerde inzetbehoefte (en het inzetvoorstel) aan te passen heeft de centralist nu ook al. Een centralist dient altijd het gezond "boeren" verstand te blijven gebruiken om de door GMS gegenereerde inzetbehoefte (en het inzetvoorstel) ad hoc aan te passen (hetgeen in GMS technisch mogelijk is). Het is niet uitgesloten dat GMS incidenteel een niet passende inzetbehoefte geeft, bijvoorbeeld door een fout bij het vullen van GMS. Het aanpassen van het inzetvoorstel kan op basis van vakmanschap van de centralist, bijvoorbeeld omdat de centralist situationeel overzicht heeft van de bezigheden van eenheden die zich buiten de (vaste) post/kazerne bevinden. De argumenten voor het aanpassen kan de centralist achteraf geven.

5. LMC, soorten meldingen, scenario's en slagkracht

Structuur LMC

De MAR bevat de landelijke standaard voor de initiële inzetbehoefte van een aantal typen incidenten. Daarmee is bepaald welke slagkracht (minimaal) nodig is voor het veilig en adequaat afhandelen van een klus (incident, hulpvraag). De incidenttypen liggen vast in de set landelijke meldingsclassificaties, karakteristieken en waarden (LMC). De set LMC is omvangrijk en multidisciplinair samengesteld. De LMC kent per incidenttype maximaal vier niveaus van specificatie. Niveau 1 wordt gevormd door hoofdklassen van incidenttypen, zoals brand, ongeval en dienstverlening, maar ook door voor de brandweer minder relevante hoofdklassen zoals 'bezitsaantasting' en 'gezondheid'. De typering op niveau 1 is in niveau 2 verder onderverdeeld. Veel meldingsclassificaties op niveau 2 kennen ook een verdere specificering op niveau 3. De drie niveaus zijn primair gebaseerd op de vraag "wat is er aan de hand/gebeurd?" – en niet op de vraag "wat gaan we doen?" Elk niveau is verder te specificeren met karakteristieken met de daarbij kiesbare waarden⁵. Dit kan om een nadere specificatie gaan van wat er aan het hand is, maar ook van het materieel dat wordt ingezet in het kader van 'vraaggericht alarmeren' of opschalen. De multidisciplinaire set LMC bevat ook veel incidenttypes en specificaties die voor de brandweer niet relevant zijn. De ordening is niet overal optimaal als resultaat van een compromis vanuit de multidisciplinaire invulling. (Brandweer)specificaties die niet relevant zijn voor de alarmering van eenheden en/of functionarissen, zijn veelal wel relevant voor de operationele informatievoorziening.

⁵ Er moet altijd een waarde worden gekozen bij een karakteristiek. In combinatie levert dit effect op (een inzetvoorstel). Sommige karakteristieken zijn voor veel incidenttypen toepasbaar en andere karakteristieken voor één of enkele incidenttypen.

Voor elke meldingsclassificatie (op elk niveau) kan desgewenst vooraf een inzetbehoefte worden bepaald en gekoppeld worden in GMS. Het heeft toegevoegde waarde om vooraf zaken (inzetbehoeften) te regelen in de systemen die de bediener (centralist) ontzorgen bij handelingen die vaak voorkomen. De basisbehoefte is een tankautospuit waarmee het grootste gedeelte van de incidenten afgehandeld kunnen worden. In de landelijke MAR is het aantal verschillende inzetbehoeftes zo beperkt mogelijk gehouden. Hiermee weten meldkamer en veld beter waar ze aan toe zijn – het is eventueel zelfs te onthouden.

De meldingsclassificaties zijn in GMS gekoppeld met onder andere instanties, met specifieke informatie en met procedures, die feitelijk werkinstructies⁶ zijn voor de centralist. Daarom is het zaak dat de centralist juist classificeert.

Beperkte initiële inzetmatrix

In het kader van 'terug naar de bedoeling' is de inzetmatrix overzichtelijk en zo beknopt mogelijk gehouden. In de praktijk zijn er veel meer verschillende eenheden/ voertuigsoorten, functies in te zetten. De inzet hiervan is heel erg situatieafhankelijk en zal vaker vraag gestuurd ingezet worden dan aanbod gestuurd.

Interpretatie van meldingsclassificaties

Bepaalde soorten meldingen zijn op verschillende wijze in GMS te verwerken. Bijvoorbeeld de melding van een gaslucht kan leiden tot een keuze voor 'gaslucht', voor 'klein OGS', voor 'meting' of voor 'gaslek'. Het is vaak mogelijk een eenduidige keuze te maken door gebruik te maken van de mogelijkheid om in GMS met parser termen (snelkeuze termen) te werken en door de criteria die opgesteld zijn voor de meeste waarden. Echter, bij spoedeisende incidenten mag het verkrijgen van nadere specificaties van het incident niet ten koste gaan van de tijd voor de eerste alarmering. Na de eerste alarmering heeft de centralist gelegenheid om nadere vragen te stellen en op basis hiervan eventueel een aanvullende inzet te alarmeren.

In sommige gevallen is er bij de aanname als de uitgifte een 'procedure' (werkinstructie) beschikbaar voor de centralist (bijvoorbeeld in het geval van asbest of grootschalig optreden). In dergelijke gevallen moet later landelijk worden gecheckt of de in de MAR opgenomen inzetbehoefte nog steeds past bij de inhoud van de (nog te maken landelijke) werkinstructie(s). Vooraf moet bepaald worden aan welke meldingsclassificatie(s), karakteristiek(en) en waarde(n) de instructie gekoppeld wordt.

Scenario's

De (initiële) inzetbehoefte in de inzetmatrix is gebaseerd op een bepaald scenario (een gestandaardiseerd beeld van wat er aan de hand is). Er zijn voor vele meldingsclassificaties zeer bijzondere scenario's te bedenken die vragen om een afwijkende inzetbehoefte. Daarmee houdt de inzetmatrix geen rekening. Een afwijkende inzetbehoefte in spoedeisende situaties wordt in voorkomende gevallen in eerste instantie overgelaten aan het inzicht van de centralist (vakmanschap), waarbij de centralist bevoegd is om de (op basis van de MAR) door GMS gegenereerde inzetbehoefte te verzwaren of te verminderen. Vervolgens kan ook de bevelvoerder of OvD vragen om een andere inzetbehoefte.

Niet spoedeisende meldingen (dienstverleningen)

Elke melding wordt ingevoerd (geregistreerd) in GMS. Echter niet elke melding wordt uitgegeven om te komen tot een daadwerkelijke alarmering/inzet. Bijvoorbeeld bij de melding 'kat in de boom' zal de centralist eerst vragen hoelang de kat al in de boom zit. Op basis van het antwoord kan de centralist besluiten om vooralsnog geen brandweer te alarmeren. Al dan niet alarmeren is de uitkomst van het

⁶ Het woord 'procedure' of 'protocol' is eigenlijk minder toepasselijk dan 'werkinstructie', omdat de aan de MAR gehangen 'procedures' veelal geen stroomschema betreffen, maar uitgeschreven handelingen.

werkproces van de centralist. **De MAR beschrijft de inzetbehoefte nadat de centralist deze overweging gedaan heeft en tot de conclusie is gekomen om wel te alarmeren!**

Eerst overleg met regionale 'overleg functionaris brandweer'

De centralist kan besluiten (via een afstemverzoek) contact te zoeken met een lokale/regionale contactpersoon (zoals een bevelvoerder of OvD) van de brandweer bij niet spoedeisende meldingen (zonder prioriteit) voor overleg over de brandweerinzet. Dit kan ook het geval zijn als er weinig informatie bekend is over het incident, omdat de informatie van een andere discipline in de meldkamer verkregen is en/of de centralist niet weet of brandweerinzet legitiem is (bijvoorbeeld bij een buitensluiting). Door te overleggen met een regionale, daartoe aangewezen functionaris kunnen verschillen in regionaal beleid over de taken van de brandweer worden ondervangen. Het komt nu namelijk voor dat de sommige korpsen bij bepaalde meldingen standaard wel hulp bieden en andere korpsen niet. Dit betreft vooral dienstverleningen en (andere) werkzaamheden waarvoor de brandweer soms geen wettelijke taak heeft en alert moet blijven op oneerlijke concurrentie met bedrijven. Bijvoorbeeld een kelder die is volgelopen met water of een koe in de sloot; in veel regio's waar de melding koe in de sloot weinig voorkomt, alarmeert de meldkamer de brandweer; in regio's waarin frequent koeien in sloten vallen, verwijst de meldkamer de melder (eigenaar) daarentegen door naar particuliere hulpdiensten of bedrijven of volstaat de meldkamer met het waarschuwen van de eigenaar. Er is in de initiële MAR géén inzetbehoefte opgenomen voor meldingsclassificaties met verschillen in regionaal beleid die een grote impact hebben op de inzetbehoefte.

De lokale/regionale contactpersoon is in GMS geregistreerd als "overleg functionaris brandweer"⁷. De brandweermanfunctionaris kan de centralist nadere aanwijzingen te geven over het verwerken/ afhandelen van de melding. De regio kan zelf bepalen wie in die gevallen de brandweermanfunctionaris is. Deze functionaris kan bijvoorbeeld een postcoördinator, bevelvoerder (van dienst), OvD of HOvD zijn (afhankelijk van de meldingsclassificatie en de regionale afspraken/werkwijze). De centralist kan eventueel een suggestie te doen voor de benodigde actie, maar dit in een aantal gevallen aan de gealarmeerde(n) overlaten.

De centralist kan er via het oplichten van de button 'procedure' in GMS op worden geattendeerd dat hij wordt geacht contact te zoeken met een overlegfunctionaris. Aan een meldingsclassificatie kan een 'procedure' worden gekoppeld. Door op de oplichtende button te klikken kan de centralist kennis nemen van de procedure⁸. (In sommige meldkamers hebben centralisten de gewoonte om de procedure pas na eerste alarmering te lezen. Dit is een risico. Van het management van meldkamers mag worden verwacht dat zij hun centralisten juist instrueren.)

"Vage" meldingen

Bij sommige soorten meldingen is niet op voorhand duidelijk bij welke meldingsclassificatie / karakteristiek de melding past. Meldkamers kunnen hier nu nog verschillend mee omgaan. Bijvoorbeeld de melding van iemand die een alarm bij de burens hoort afgaan en denkt (of niet uitsluit) dat dit het alarm van een brandmelder is. Hierbij past de meldingsclassificatie 'Alarm' (niveau 1), 'Luid/optisch alarm' (niveau 2), 'Rookmelder' (niveau 3). Via een hieraan gekoppelde werkinstructie⁹

⁷ De toevoeging 'brandweer' is nodig omdat in GMS ook de andere disciplines de term 'functionaris' kennen/gebruiken. De term 'contactpersoon' is niet handig, omdat ook objecten (in GMS) een contactpersoon kennen. "Overleg functionaris brandweer" is een unieke term, zodat geen verwarring kan ontstaan.

⁸ Er zijn procedures voor aanname en voor uitgifte. Daarnaast zijn er nog de afspraken op locatie (AOL's) die de centralist meer (vaak meer tijd- en plaatsgebonden) informatie verschaffen die gebruikt kan worden bij de verdere inzetbepaling.

⁹ Het woord 'procedure' of 'protocol' wordt bewust niet gebruikt omdat het geen stroomschema betreft, maar uitgeschreven handelingen.

en/of een uitvraagprotocol kan de centralist bepalen of er eventueel voor een andere meldingsclassificatie en/of aanvullende karakteristiek gekozen moet worden. (Als er tegelijkertijd ook brandverschijnselen zoals rook worden gemeld, is het wellicht geen 'Alarm melding' meer maar kan beter voor brand gekozen worden.) NB: De keuze om de brandweer al dan niet te alarmeren staat los van het in GMS invoeren van een melding. Alle meldingen worden in principe in GMS ingevoerd (ook om juridische redenen). Of de centralist overgaat tot uitgifte en alarmeren hangt van zijn/haar beoordeling af.

OMS

Welke inzetbehoefte past bij een automatische brandmelding via OMS (niveau 3)? OMS is een eerste indicatie die na verificatie daadwerkelijk brand of gevaarlijke stoffen incident kan blijken te zijn. Als het een echte brand betreft, wordt het een maatgevend incident (TS-6). Dan geldt dat een OMS-melding door de centralist als 'Brand' (niveau 1 LMC) wordt geclassificeerd (omzetten van de classificering) (en vervolgens bijvoorbeeld 'Gebouw' (niveau 2) en 'Woning' (niveau 3)). Het is dan geen OMS melding meer, maar een brandmelding.

6. Uitruk op maat

Uitruk op maat leidt tot een complicatie voor een landelijke inzetmatrix/MAR, omdat regio's hiermee nogal verschillend omgaan. Daar komt bij dat een landelijk kader voor uitruk op maat voor incidenttypen anders dan brand (nog) niet is ontwikkeld. Het knoppenmodel biedt echter ruimte om uitruk op maat toe te passen voor het incidenttype hulpverlening (bedoeld worden meldingsclassificaties als ongevallen¹⁰ waaronder waterongevallen, leefmilieu problemen en dienstverlening). Dit betreft het niveau 'zeer klein' met als inzetbehoefte onder elke knop op dit niveau een "TS klein". Volgens het model kan een "TS klein" afhankelijk van de beschikbaarheid variëren van TS-2 (in het landelijk kader uitruk op maat is dit een vorm van een SI), TS-4, TS-6 of ander type voertuig. Daarom biedt de initiële MAR de mogelijkheid om ook bij andere incidenttypen dan brand 'uitruk op maat' toe te passen.

De inzetbehoeften in de matrix zijn gebaseerd op de (gezamenlijke) slagkracht van voorkomende, landelijk gestandaardiseerde eenheden. Die slagkracht is niet van alle eenheden exact bekend. Er is (nog) geen uitvoerige/uitgewerkte analyse van klussen die een SI aan kan en klussen die een TS-4 aan kan. Het vaststellen van de prestaties van een SI en TS-4 is niet aan de werkgroep MAR. Er is geen sprake geweest van een zuivere taakslagkracht-koppeling die een diepgaandere analyse vraagt van mogelijke prestaties van een SI en een TS-4.

7. Uniformering werkproces centralist

Belang uniformering werkproces van de centralist

Er is een risico zolang er geen landelijke eenduidige werkwijze is voor de centralist waarin centralisten bijgeschoold zijn. Eenzelfde melding zou bij de intake in verschillende meldkamers gekoppeld kunnen worden aan verschillende meldingsclassificaties/ karakteristieken en zelfs in dezelfde meldkamer door verschillende centralisten verschillend gekoppeld kunnen worden. De kans dat dit gebeurt, wordt enorm verkleind door geprotocolleerd uitvragen (ondersteund door een applicatie). Een professioneel intakeprotocol zorgt er voor dat meldingsclassificaties en heel veel karakteristieken automatisch ingevuld worden.

Belang werkinstructie centralist

¹⁰ Ongevallen/Incidenten gevaarlijke stoffen kunnen zowel onder de ongevallen vallen als onder leefmilieu problemen. Dit afhankelijk van de verwachte/mogelijke (directe) impact op de mens.

Bij een aantal soorten meldingen is het maken van een taak-slagkrachtkoppeling niet mogelijk zolang de werkinstructie voor de centralist (met onder andere scenario's) niet bekend is. Een dergelijke werkinstructie moet landelijk uniform zijn om een landelijke koppeling te maken van slagkracht aan de taak. Er bestaan nog geen landelijke werkinstructies voor de centralist. Er zijn wel (langer lopende) ontwikkelingen die een goede basis geven voor landelijke werkinstructies. Ook is duidelijk dat er in het kader van 'het nieuwe melden' een landelijke benadering komt voor nieuwe wijzen van melden met alle effecten van dien. In het kader van de initiële MAR is geen energie gestoken in het bepalen van inzetbehoeften voor meldingen waarbij een werkinstructie (ook wel "procedure" genoemd) voor de centralist hoort. Dit kan het beste gebeuren in combinatie met het opstellen van landelijk uniforme werkinstructies.